TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Thúc đẩy thực hiện Luật Hỗ trợ DNNVV để bứt phá, phát triển

10:37 18/12/2019

TS. Tô Hoài Nam, Phó Chủ tịch Hiệp hội DNNVV Việt Nam nhấn mạnh: Cần sớm ban hành Luật về Hội nhằm thúc đẩy và phát triển các Hội ngành nghề với sự tham gia sâu rộng của DNTN, DNNVV để tạo thành sức mạnh, cùng Nhà nước thực hiện những mục tiêu của hệ thống chính trị, chống lại những tiêu cực trong xã hội như sách nhiễu, tham nhũng, quan liêu, hách dịch, cửa quyền... góp phần vào sự nghiệp pháp triển kinh tế xã hội của đất nước.

Kinh tế tư nhân: Động lực để nền kinh tế phát triển nhanh, bền vững

Ngày 18/12, tại TP Việt Trì, Phú Thọ, Hiệp hội DNNVV Việt Nam phối hợp UBND tỉnh Phú Thọ, Hiệp hội DNNVV tỉnh Phú Thọ tổ chức Diễn đàn "Hợp tác, liên kết và phát triển doanh nghiệp khu vực phía Bắc lần thứ XII", với chủ đề "Thực hiện Luật Hỗ trợ Doanh nghiệp nhỏ và vừa để bứt phá, phát triển".

Chủ tịch Hiệp hội DNNVV Việt Nam Nguyễn Văn Thân khẳng định, diễn đàn là một trong những hoạt động thường niên do Hiệp hội DNNVV Việt Nam chủ trì, luân phiên tổ chức tại các địa phương, nhằm gắn kết doanh nghiệp liên kết sản xuất kinh doanh xúc tiến đầu tư và tiêu thụ sản phẩm hàng hóa.

Diễn đàn "Hợp tác, liên kết và phát triển doanh nghiệp khu vực phía bắc lần thứ XII"

Ở nước ta, khu vực kinh tế tư nhân (KTTN) có tốc độ phát triển nhanh hơn các thành phần kinh tế khác, chiếm tỷ trọng cao trong GDP cả nước (năm 2002 chiếm 27%, năm 2010 chiếm 42.96%, năm 2015 chiếm 43.22%); 30% giá trị tổng sản lượng công nghiệp; gần 80% tổng mức lưu chuyển hàng hóa bán lẻ và dịch vụ; 100% giá trị sản lượng hàng hóa vận chuyển...

Đặc biệt, khu vực KTTN thu hút khoảng gần 85% lực lượng lao động cả nước, tạo ra khoảng trên 1 triệu việc làm cho kinh tế, tăng thu nhập cho người dân, nhất là tạo việc làm mới cho những đối tượng bị giảm biên chế hoặc mất việc làm do quá trình tinh giản bộ máy hành chính, cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước hay dịch chuyển lao động từ khu vực nông thôn.

Những năm qua, được sự quan tâm của Đảng, Nhà nước thông qua việc ban hành các chủ trương, chính sách xây dựng khung pháp lý tạo điều kiện thuận lợi hơn, bình đẳng hơn cho các doanh nghiệp tư nhân phát triển. Luật Doanh nghiệp đã được sửa đổi bổ sung liên tục.

Đặc biệt, trong giai đoạn 2016 - 2018, chính sách phát triển KTTN tiếp tục được hoàn thiện, thủ tục hành chính và các điều kiện kinh doanh bất hợp lý gây cản trở được rà soát, cắt bỏ. Quốc hội đã ban hành Luật Hỗ trợ DNNVV (Luật số 04/2017/QH14) cùng nhiều văn bản quy định chi tiết một số điều của Luật Hỗ trợ DNNVV, đầu tư khởi nghiệp sáng tạo, quỹ bảo lãnh tín dụng cho DNNVV, đảm bảo sự đồng bộ trong triển khai thực hiện Luật.

Với kỳ vọng là khu vực năng động, có khả năng bứt phá mạnh nhất, nhanh nhất và là động lực chính của tăng trưởng các doanh nghiệp, cơ sở KTTN đã dễ dàng hơn nhiều trong việc đăng ký kinh doanh, nhờ đơn giản hóa các thủ tục giấy tờ, áp dụng đăng ký kinh doanh trực tuyến và đưa ra các quy định về quản trị doanh nghiệp gần hơn với thông lệ quốc tế, sự đối xử khác biệt về mặt pháp lý đối với DNNN, doanh nghiệp FDI và các doanh nghiệp tư nhân trong nước đã cơ bản dỡ bỏ.

Vai trò của khu vực tư nhân gia tăng, thể hiện qua tỷ trọng của khu vực này trong GDP cũng như đầu tư phát triển toàn xã hội. Tỷ trọng của khu vực tư nhân trong tổng đầu tư toàn xã hội tăng từ 12,1% bình quân giai đoạn 2011- 2015 lên 12,5% năm 2016; 13,5% năm 2017 và 13,6% trong 6 tháng năm 2018. Nhận thức về vai trò của KTTN đã có sự chuyển biến, ngày càng được coi trọng trong phát triển kinh tế, xã hội.

Chủ tịch Hiệp hội DNNVV Phú Thọ Phạm Gia Lý cho biết, từ khi có các văn bản pháp luật của Nhà nước và sự chỉ đạo của Chính phủ; môi trường đầu tư, kinh doanh ở nhiều địa phương trong nước và ở tỉnh Phú Thọ đã có những cải thiện đáng kể.

Theo đánh giá, xếp hạng của các tổ chức quốc tế, chỉ số môi trường kinh doanh của Việt Nam năm 2018 được cải thiện 13 bậc so với 2016; chỉ số hiệu quả logistics tăng 25 bậc, chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu tăng 14 bậc... Trong xu thế đó, chỉ số năng lực cạnh tranh của tỉnh Phú Thọ năm 2018 tăng 3 bậc so với năm 2017, xếp thứ 24/63 tỉnh, thành phố trong cả nước.

Phát triển kinh tế tư nhân còn tình trạng "một cửa" nhưng "nhiều khóa"

Ông Lý dẫn chứng: Theo đánh giá của Chính phủ tại Nghị quyết số 02, tuy được hơn 50% số doanh nghiệp đánh giá môi trường kinh doanh đã có bước thông thoáng, thuận lợi đáng kể nhưng xét trên bình diện quốc tế, xếp hạng môi trường kinh doanh, năng lực cạnh tranh của nước ta mới ở mức trung bình khá với thứ tự 69/190 quốc gia về môi trường kinh doanh, 77/140 quốc gia về năng lực cạnh tranh; vẫn còn nhiều chỉ số cải thiện chậm, trong đó đáng chú ý là chỉ số liên quan tới công nghệ, sáng tạo nhằm thích nghi với nền sản xuất mới trong cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 chậm được cập nhật, theo dõi và tập trung cải thiện.

Việc thực hiện đổi mới phương thức quản lý nhà nước, nhất là từ tiền kiểm sang hậu kiểm và quản lý rủi ro ở một số ngành, cơ quan còn chậm, thiếu chủ động, chưa quyết liệt; mới tập trung vào tháo gỡ những chỉ số còn vướng mắc khi có sức ép mạnh từ cộng đồng doanh nghiệp hoặc cơ quan chỉ đạo trực tiếp của cấp trên. Một số hành động cải cách chưa thực chất, có thể nói là còn hình thức.

Chi phí cơ hội, chi phí không chính thức của doanh nghiệp trong khởi sự kinh doanh, trong hoạt động cũng như chi phí về thời gian, tiền bạc của người dân trong tiếp cận các dịch vụ công đã giảm nhưng vẫn còn nhiều. Ở không ít nơi, doanh nghiệp, người dân vẫn bị gây khó khăn, những nhiễu bởi những quy định còn nặng tính cục bộ của một số cơ quan công quyền và một bộ phận công chức, viên chức.

TS. Mạc Quốc Anh, Phó Chủ tịch Hiệp hội DNNVV TP. Hà Nội nêu rõ, xét về mức độ tổng thể, khái quát các lĩnh vực ưu đãi của Luật Hỗ trợ DNNVV, các doanh nghiệp vẫn chưa được thụ hưởng nhiều chính sách hỗ trợ, nhất là hỗ trợ mặt bằng sản xuất, giảm thuế, phí, tiền thuê đất, đổi mới công nghệ…

Phản ánh từ cộng đồng doanh nghiệp cho thấy, vẫn tồn tại khoảng cách giữa chính sách và thực thi, giữa kỳ vọng và yêu cầu thực tiễn của doanh nghiệp. Các doanh nghiệp tiếp tục có các phản ánh, kiến nghị liên quan tới thủ tục hành chính, điều kiện đầu tư kinh doanh, sự mâu thuẫn, không rõ ràng giữa các quy định pháp lý, chưa tiếp cận với các chính sách ưu đãi, hỗ trợ của Nhà nước.

Những điều này dẫn đến hiệu quả sản xuất kinh doanh yếu kém của DNNVV và khiến các DN này khó có thể cạnh tranh với sự phát triển mạnh mẽ của DN nước ngoài, các nhãn hàng ngày một nhiều tại Việt Nam.

TS. Tô Hoài Nam, Phó Chủ tịch Hiệp hội DNNVV Việt Nam chỉ rõ: Hiện Luật hỗ trợ DNNVV đã được thiết kế nhiều công cụ hỗ trợ DNNVV/KTTN rất mạnh mẽ và được kỳ vọng sẽ làm thay đổi nhanh chóng diện mạo của các DNNVV/KTTN theo hướng tích cực. Tuy nhiên, chúng ta chủ yếu vẫn mới thực hiện được phần thể chế Luật bằng các nghị định, nghị quyết, thông tư, quyết định và tập huấn, tuyên truyền, xây dựng các đề án triển khai chương trình hỗ trợ. Các hoạt động hỗ trợ trực tiếp thì quá hiếm hoi, quy mô nhỏ, tản mát nên tác động đến DNNVV/KTTN không đáng kể.

DNNVV/KTTN vẫn yếu thế trong cạnh tranh, trong tiếp cận nguồn lực vật chất so với DNNN và doanh nghiệp FDI. Mặc dù, Luật không thể phát huy tác dụng trong một sớm, một chiều nhưng sự chậm trễ này đang là những trở ngại lớn kìm chế lực lượng sản xuất phát triển và đang làm nản lòng DNNVV/KTTN.

Ở một số lĩnh vực, địa phương, doanh nghiệp nào quan hệ tốt với chính quyền theo nghĩa "thương mại hóa quan hệ" dễ dàng tiếp cận đất, khoáng sản, dự án, các gói thầu công, thuế...và tăng trưởng rất nhanh, lấn lướt các DNNVV/KTTN kinh doanh chân chính. Điều đó đã làm một bộ phận không nhỏ doanh nghiệp, doanh nhân có tâm lý "nản chí" hoặc phải chạy theo xu thế "kinh doanh quyền lực", rất đáng lo ngại.

Công tác cải cách thủ tục hành chính tuy đã có những tiến bộ rất đáng ghi nhận, những quy định, thủ tục không cần thiết đã giảm đáng kể nhưng vẫn chưa đồng đều ở các Bộ, ngành và địa phương. Doanh nghiệp vẫn phàn nàn về tình trạng thiếu thông tin, nhất là các chính sách mới, quy hoạch. Tình trạng "một cửa" nhưng "nhiều khoá" vẫn đang làm khó cho khu vực KTTN.

Phong trào đổi mới sáng tạo của Việt Nam đã có những kết quả bước đầu rất đáng ghi nhận. Tuy nhiên, hiện nay chúng ta vẫn chưa có một đề án, hay kế hoạch về đổi mới sáng tạo tầm quốc gia có nét sáng tạo kiểu "mô hình Việt Nam" với mục tiêu tổng thể dài hạn, ngắn hạn, lộ trình và giải pháp để đạt được những mục tiêu đó kèm với những thước đo để đánh giá mức độ đạt được các mục tiêu ở mỗi giai đoạn, thời kỳ để phong trào này được phát triển liên tục và bền vững.

Mặc dù Chính phủ đã có nhiều cố gắng, nhưng đại bộ phận DNNVV/DNTN chưa sẵn sàng với công nghệ 4.0, chưa chuẩn bị gì để nhập cuộc. Những khái niệm về sản xuất thông minh dựa trên các thành tựu đột phá trong các lĩnh vực công nghệ thông tin, công nghệ sinh học, công nghệ nano... còn rất xa lạ.

Thúc đẩy Luật Hỗ trợ DNNVV để kinh tế tư nhân "cất cánh"

Do đó, đã đến lúc phải khẩn trương tập trung, ưu tiên tháo gỡ giải quyết dứt điểm các tồn tại, hạn chế tác động không tốt đến phát triển KTTN theo hướng định lượng những mục tiêu, tiêu chí cụ thể phải đạt được cho từng lĩnh vực, từng tiến trình cho mỗi giai đoạn (mỗi giai đoạn là 2 năm). Phân quyền, giao quyền quyết và tăng cường tránh nhiệm cho người đứng đầu trong lãnh đạo, chỉ đạo lĩnh vực đó.

Đối với hiệp định thế hệ mới như CPTPP, EVFTA..., chắc chắn Việt Nam sẽ được hưởng lợi nhiều hơn thách thức nếu đặt trong bối cảnh cuộc chiến tranh thương mại Mỹ - Trung và một số vấn đề bất ổn trong quan hệ thương mại EU - Trung Quốc. Bên cạnh đó, chúng ta có lợi thế về mặt xuất khẩu và thu hút vốn FDI, cần phải khai thác triệt để bằng việc thông qua sự tập trung nguồn lực (dồn lực) để thúc đẩy nhanh và mạnh năng lực SXKD của các doanh nghiệp liên quan đến xuất khẩu hàng hóa, đặt mục tiêu đến năm 2025 có khoảng 25% các doanh nghiệp tham gia xuất khẩu trực tiếp.

Tạo cơ chế thông thoáng mọi mặt để hút dòng vốn FDI vào Việt Nam, để khu vực này tiếp tục góp phần vào xuất khẩu, tăng nguồn thu ngân sách, thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế (chủ động chọn nhà đầu tư theo ngành, theo lợi thế cạnh tranh lâu dài của Việt Nam); tạo ra nhiều việc làm và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, thay đổi chất lượng lao động; nâng cao trình độ công nghệ của nền kinh tế.

TS Tô Hoài Nam nêu rõ: Tại Điều 32, Hiến pháp năm 2013 quyền sở hữu tài sản đã được ghi rõ ràng nhưng trên khía cạnh thực thi, khả năng bảo hộ quyền tài sản, đặc biệt là tài sản doanh nghiệp còn nhiều yếu kém. Vì vậy, pháp luật cần phải điều chỉnh bổ sung theo hướng nâng quyền sở hữu, nắm giữ, sử dụng và định đoạt tài sản của cá nhân, doanh nghiệp cao hơn. Bởi lẽ, nếu quyền tài sản của cá nhân, doanh nghiệp được bảo hộ tốt, doanh nghiệp, cá nhân có niềm tin vào Nhà nước mạnh mẽ hơn, họ sẽ yên tâm tập trung cho kinh doanh, tích lũy nguồn vốn và tài sản, từ đó đóng góp vào sự phát triển kinh tế nói chung.

Hiện nay, về cơ bản các bộ, ngành thuộc Chính phủ, là cơ quan chủ trì soạn thảo pháp luật. Sau đó cũng chính cơ quan này lại chủ trì thực thi pháp luật. Thực tế cho thấy, việc tham gia của các cơ quan này là rất quan trọng và đã có nhiều tác động tích cực đến việc xây dựng pháp luật. Tuy nhiên, làm chính sách như vậy cũng khó tránh khỏi vấn đề lợi ích ngành "nặng nề chi phối". Vì thế, cần phải xem lại quyền, trách nhiệm của cơ quan chủ trì soạn thảo dự án luật, pháp lệnh, nghị định theo hướng nâng cao vai trò của các Ủy ban của Quốc hội trong công tác xây dựng pháp luật.

“Cần sớm ban hành Luật về Hội nhằm thúc đẩy và phát triển các Hội ngành nghề với sự tham gia sâu rộng của DNTN/DNNVV để tạo thành sức mạnh, cùng Nhà nước thực hiện những mục tiêu của hệ thống chính trị, chống lại những tiêu cực trong xã hội như sách nhiễu, tham nhũng, quan liêu, hách dịch, cửa quyền... góp phần vào sự nghiệp pháp triển kinh tế xã hội của đất nước”, TS. Nam nói.

TS. Mạc Quốc Anh cho rằng, để kinh tế tư nhân thực sự cất cánh, thứ nhất, cần tăng cường, đẩy mạnh truyền thông, xây dựng và hình thành cổng thông tin điện tử để giải đáp các thuận lợi, khó khăn khi triển khai Luật Hỗ trợ DNNVV tại các địa phương.

Thứ hai, đào tạo nâng cao năng lực cho đội ngũ chuyên gia, cố vấn và các cán bộ văn phòng Hiệp hội cấp tỉnh thành để trở thành chuyên gia tư vấn cho các địa phương, các doanh nghiệp khi muốn thực hiện Luật. Có thể thông qua các hội luật gia, trung tâm tư vấn pháp luật trực thuộc Hiệp hội các tỉnh thành. Hàng Quý đối thoại với các cấp chính quyền để tháo gỡ khó khăn cho các doanh nghiệp thông qua các buổi: Hội thảo, toạ đàm, đối thoại, caffe doanh nhân.

Thứ ba, thúc đẩy hoạt động liên kết, kết nối các DNNVV với hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo, hộ kinh doanh: Tổ chức các hội nghị, hội thảo kết nối mạng lưới, kết nối đầu tư; Tổ chức các đoàn ra, đoàn vào, giao lưu hợp tác, học tập, chia sẻ kinh nghiệm giữa các DNNVV với các DN khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, hộ kinh doanh.

Thứ tư, hỗ trợ các DNNVV ứng dụng, chuyển giao công nghệ và sản xuất thử nghiệm, thương mại hóa sản phẩm từ các DN khởi nghiệp sáng tạo, hộ kinh doanh: Hỗ trợ kinh phí nghiên cứu ứng dụng, chuyển giao công nghệ; thương mại hóa kết quả nghiên cứu, xúc tiến thương mại giữa các DN trên;

Thứ năm, hình thành khu công nghiệp hoặc cụm công nghiệp tập trung có mặt bằng sản xuất từ 500 đến 3.000m2 cho các DNNVV thuê với giá ưu đãi, giảm thuế phí đối với các doanh nghiệp được thành lập từ 01 đến 3 năm.

Hoan Nguyễn